MŰSOR, TÁRLAT

MINDENTUDÁS EGYETEME
Cím: ELTE Információs Épület, 1117 Budapest, Magyar Tudósok körútja 2. Az előadások pontos helye, ill. további részletek: Internet: www.mindentudasegyeteme.hu

KOSSUTH RÁDIÓ: Orvosi tanácsok. 14*] • Kék bolygó [hétfői ismétlés]. 17*] • Akusztikon. Vendégünk Kelemen Péter. Ugrás, gyerek, 8*] • Pulzusról [hétfői ismétlés]. 9*] • Napközben [hétfői ismétlés]. 9–11*]
PETŐFI RÁDIÓ: Gondozz magadon! Ötvenöt egy alkalommal. Ismétlés. 10*] • 2000 jelige [hétfői ismétlés]. 11*] • Kalandozás – A 44 világnak [ismétlés]. 12., április 14., május 12., 18*] • Tóparti jazz [ismétlés]. 14*] • Zsivaj.com. [ismétlés]. 19*]. Jól vigyázz! Telefon az adásidőben: 328-8555, vagy: 06/30-30-20-340.
BARTÓK RÁDIÓ: Ahol az ember végét és új hőnap hajnalát csillagjárás, 19*].

MAGYAR TELEVÍZIÓ
M1: Zöldfülesek. Vendégünk Kelemen Péter. ugrás, gyerek. 8*] • Kalandozás – A 44 világnak [hétfői ismétlés]. ugrás, [ismétlés] • Okostojás [ismétlés]. 15., 29., április 12., 26., május 10., 17*] • Szavak [hétfő. 17*] • Kajtári ezredszemtanúi [ismétlés]. 19*. vasárnap. 17*] • Dalra pálya! [ismétlés hét szombatonként. 14*]
M2: Mindentudás Egyeteme [ismétlés]. 21*] • Dalra pálya! [ismétlés, hétfő. 8*] • Természetfilmek [hétfő. 21*]

DUNA TELEVÍZIÓ: Mindentudás Egyeteme [hétfő. 22*] • Kalandozások [hétfői ismétlés]. 17*] • Tájakról jóízűen [ismétlés. 21., április 25., 18*] • Dinnyés [április 29., 16*] • Gino [ismétlés 18., április 15., 16*] • Lakásom, ugrás 8., 16*] • Az alvó bolygók [ismétlés. 11*] • Tudományos fantasztik [ismétlés. 19*].

MAGYAR TERMÉSZETTUDOMÁNYI MÚZEUM
Állandó kiállítások: Tel az őskorban. – A Magyar Természettudományi Múzeum kétszáz az évek 200 esztendőben. – Ember az természet Magyarországon – történek (Biológiai tárlat. – Nem hétköznapi szerzetesek (emlékek az Ajtósi-dűlő korából)
TermészetBÚVÁR-terem – fogalkozástermek, kiállítások és vetítések.
Szabadtéri állandó bemutató: időszaki – képek a múzeum előtt.
Kőzetpark (Kövek – Egy kőzet gyűjtésének újszerű módszerei (március 18-tól).
Dinoszaurusz – Maketteknek az őslények világáról (március 18-tól).
Múzeumpedagógiai foglalkozások – Állatleső a múzeumban; Kóborlás; Kutatás; Kalandtúra; A Nemzeti Múzeum hétköznapi; Szökönyök, ásványok és más régiségek. Nyelv; A barlanglakók. Múzeumi tárlatok, vagy kérdezz a csodabogarakról a csodabogarakról (különböző kiállítások, szakmai tárlatok egyeztetésével).
Új Kőzetmegyűrés az Kalkban (előzsi fajaz), kavalkádnyelv csodálatos világa stb.).
Interaktív csillagászati játszóház (minden páros hét szombatján 10 és 13 óráig).
Időszaki kiállítások:
Ász a vízből szerzi. – A Kárpát-medence természeti kincsei
Emlékek – Ismerősünk a Magyar Természettudományi Múzeum, ezüst és ékszerek kiállítása.
A múzeum látogatható: 10–18 óráig, kedd szünnap. Vasárnaponként a gyermekek az ott tartózkodásuk idejére a belépés díjától. Cím: Budapest VIII., Ludovika tér 6., tel.: 210-1073/3216, 210-1085, fax: 210-1035/3033, e-mail: interaktiv@nhmus.hu, internet: www.nhmus.hu

MAGYAR MEZŐGAZDASÁGI MÚZEUM
Állandó kiállítások: Tanulunk örökké, tenésszeretőknek, A növények országából.
Időszaki kiállítás: A kert világa (interaktív kiállítás, november 20-ától).
Múzeumpedagógiai foglalkozások: aktuális ajánlatok alapján.
Nyitva: hétfő kivételével naponta 10–17 óráig.
Cím: Budapest, XIV., Vajdahunyad várkert, tel.: 363-9099; tel./fax: 363-2731; e-mail: mmgm.szeder@t-h.hu

A KÖVM KÖZÖNSÉGSZOLGÁLATI IRODÁJÁNAK ELÉRHETŐSÉGE
Cím: 1011 Budapest, Fő u. 44–50., levélcím: 1394 Budapest, Pf. 351., telefon: 457-3300.
Ügyfélfogadás: hétfő–szerda 9–15 óra, csütörtök 9–18 óra, péntek 9–13 óra.
Környezetvédelmi szolgálat tel.: 201-2744, 457-3427, 457-3438.
Zöldszó környezetvédelmi bejelentés hívószám, jelzések, tanácskérések: 457-3445; hírszolgálat: pályázatok, címjegyzék, tanulmányok listája.
Jogi tájékoztatás, információk: 457-3442.
E-mail közvélemény: ivom.hu; Internetcím: www.kvvm.hu
Aktuális kormányzati előadások: www.gridy.kvvm.hu.
Személyesen fogadóórát a minisztérium hívószámon, a GKID Központban, a Zöld pályán, az információs információs rendszerben.
Zöldtelefon: 06/80-401 111 (ingyenesen hívható központi szolgáltatás). Fax: 457-3354.

ZÖLDRÁNYTŰ A NETEN
Internet: www.greenfo.hu (Környezetvédelem, Ügyjegyek Társadalom) – Zöldszótárunk, szótárunk – kvvm.hu, Lexikonok, környezetvédelmi programcsomók, környezetvédelmi adatbázisok, könyv, kiadvány és CD-ügyfél. Nyilatkozatok és nagyobb honlapi. E-mail-cím, e-mail: zoldszo@greenfo.hu

BAKONYI TERMÉSZETTUDOMÁNYI MÚZEUM
Állandó kiállítások: A Bakony természeti képe, A kőzetek története.
Nyitva: naponta 9–17 óráig.
Cím: Zirc, Rákóczi tér 1., tel./fax: 06/88 505-330, -331, e-mail: bmz@bakonymuseum.kornet.hu
honlap: www.bakonymuseum.kornet.hu

MAGYAR FÖLDRAJZI MÚZEUM
Állandó kiállítások: Magyar utazók, földrajzi felfedezők • A Kárpát-medence tájtörténete. Nyitva: naponta 10–18 óra, ünnepnapokon 10–16 óra. Belépés: hétfői kivételével. Időnként kiegészítő vagy változó időszaki kiállításokkal is.
Cím: Bp., Budai ív 4., tel.: 06/20 363 0126

FŐVÁROSI ÁLLAT- ÉS NÖVÉNYKERT
Állandó programok: állatbemutatók, az állatok életének bemutatása, séták a Palmariumban.
Cím: 1146 Budapest, Állatkert krt. 6–12., tel.: 363-3794.

KÁROLY-MAGASLATI KILÁTÓ
Állandó kiállítások: Kinkel Pál, Gerébus Endre, Kőszeri Zoltán, Ruff Gyula és Csapody Vera emlékkiállítása.
Nyitva: naponta 9–16 óráig (hétfőn, kedden zárva).
Cím: Sajóvár, Károly-magaslat, tel.: 06/99-313-080, 06/99-329-620.

DUNA MÚZEUM
KÖRNYEZETVÉDELMI ÉS VÍZÜGYI MÚZEUM
Állandó kiállítások: Aquarock, A magyar vízgazdálkodás története, Nemes magyar vizeink madárvilága, Kvízek és feladatgyűjtemények, Vízgazdálkodás az iskolában, Időszakos.
Nyitva: naponta 10–18 óra között (kedd kivételével).
Cím: 2000 Szentendre, Kőhegy fasor u. 2., tel.: 06/26 500-230, e-mail: info@vizeink.duenamuseum.org.hu

TIT STÚDIÓ
Természet – Tudomány szakosztályainak sorozat (telefon, hétfő, szerdakor előzetesen)
Szabályos foglalkozások: Csapody Vera-előadóestek: a hónap első és harmadik szerdáján, 17* • Akvárium szakkör: a hónap első és harmadik hétfőjén, 18* • Gombász szakkör: minden hétfőn, 18* • Kőnyalóbarát szakkör: minden páros szerdán, 18* • Bonsai Klub: a hónap utolsó csütörtökjén, 17* • Madárbarát Klub: a hónap második szombatján, 10* • Cím: Budapest, II., Zsigmond u. 4., tel.: 466-9019, e-mail: titstud@mail.datanet.hu

VIRÁGKALENDÁRIUM

Homokpuszták

A középhegység peremvidékein és az Alföldön az egykori folyók hordalékából a szél által kifújt homokon sajátos növényközösségek élnek. Az Alföld jó részén a csapadék éves mennyisége miatt zárt erdők nem alakulhatnak ki. Ez az erdőssztyep-zóna, amelynek ősi képére jellemző, hogy a ritkás, lugasos tölgyesekben szikvetőfélék jelennek meg. A homoktalajok rossz vízgazdálkodása és csekély humusztartalma miatt ezeken a területeken a szántóföldi művelés sokkal visszafogottabb volt, mint például az igen termékeny talajú lösvidékeinkben. Ennek ellenére az évszázados emberi tevékenység nagyban befolyásolta homokterületeink képét és vegetációját is. Az erdőirtás és a legeltető állattartás következtében az erdőfoltok eltűnésével teret biztosítottak a homokpuszták és a homoki nyárasok kialakulásának.

A nyílt homokpuszta ősisége ugyan máig vitatott kérdés, de a XVIII. században már akkora területet foglaltak el, hogy a településeket és termőföldeket elborító futóhomok pásztyűzésére irányuló megkötésére szervezett próbálkozások történtek. A legszárazabb homokvidékeken — különösen a Duna–Tisza közének homokhátságán — valószínűleg mindig is voltak kiterjedt, zárt homokpusztagyepek.

Az alapkárt mértéktartalma szerint megkülönböztetünk (sárga nyílt) és mozgó homoki gyepeket különböztetünk meg. Legtöbb alkotóik a *pusztai*, a *magyar*, a *rókafarkú* és a *sárkeserűfű* nemhez, míg a legeltetett állományokban a *tarackbúzafű* nemhez. A mozgó homokpusztagyepek elsősorban a Duna–Tisza közére, a Kiskunságra és a Mezőföldre jellemzők, és különösen a Kiskunságban gyakoriak bennük a *homoki szalmagyökér*. A mozgásban lévő homokpusztagyepek legjelentősebb előfordulási helyei a Nyírségben és Belső-Somogyban vannak.

Az érdeklődőnek kézbe tartozó, beszédes nevű *bőrnyergesítő* gyökérzetéből nyert bibotos szénanyaggal jelölték jó szárgáikat egykor a juhászok. Hazánkban ez a faj a mozgó, nyílt homokpusztagyepekben ragaszkodik, hajtásai elhervernek a szabad homokfelszínen.

A homoki homoki növénytakaró egyik legjellegzetesebb és egyben legszebb faja a *homoki gemiz*. Hazánkban csupán a Gödöllői-dombvidéken és a Duna–Tisza közének szomszédos, északi területein került elő ez a kelet származású, egyéves növény. Az enyhén zavart, nyílt gyepekben bukkanhat fel. Termete igen változó, legkisebb példányai alig néhány centiméter magasak, a legtermetesebbek azonban fél méternél is nagyobbra nőhetnek. Virágai a reggeli-kora délelőtti órákban, de csak rövid ideig nyílnak. A természetet szerető vadon élő rokona, a *kisvirágú gemiz* pompás dúsan elágazó, termetes, vékony hajtású példányai rendszeresen felbukkannak a homoki erdőssztyep-társulásokban is. Apró, bókoló virágai különösen kizárólt látványosak, amelyekből később borsó nagyságú, bogyótermés fejlődik.

A *tarack búzafű* az egyik legbecsesebb homoklakó növényünk. Földünkön csupán a Duna–Tisza közének néhány pontján fordul elő. A nyílunk, magas hajtásvégeinkon fejecskében fejlődő virágainak színe a világostól a sötét rózsaszínig változik. A homoki csillagfű ibolyaévelős virágai ritkás, nyílunk fürtben fejlődnek, virágja alig hosszabb a többi szirmánál. Ez a kontinentális elterjedésű növény hazánkban a Duna-vidék és a Duna–Tisza köze nyílt homokpusztagyepeinek ritka, jellemző és értékes faja.

DR. MOLNÁR V. ATTILA